

Rozkład materiału do historii dla klasy 1 liceum i technikum (poziom podstawowy) – Nowa podstawa programowa 2022

Temat lekcji	Zagadnienia – materiał nauczania	Podstawa programowa	Liczba godzin
Po co nam historia?	<ol style="list-style-type: none"> 1. Co to jest historia? 2. Znaczenie historii jako nauki 3. Typy źródeł historycznych 4. Periodyzacja dziejów – epoki historyczne 5. Jak pracować ze źródłami historycznymi, tablicami genealogicznymi i materiałem ilustracyjnym? 	I. Historia jako nauka. Uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1. definiuje podstawowe pojęcia (prehistoria, historia, historiografia, źródło historyczne); 2. rozpoznaje rodzaje źródeł historycznych; 3. przedstawia periodyzację dziejów powszechnych i ojczystych. 	1
ROZDZIAŁ I: PIERWSZE CYWILIZACJE			
1. Zanim zaczęła się historia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Epoki prehistoryczne 2. Skąd wzięł się człowiek? 3. Początki życia osiadłego 4. Epoka brązu i epoka żelaza 	I. Historia jako nauka. Uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1. definiuje podstawowe pojęcia (prehistoria, historia, historiografia, źródło historyczne). 	1
2. Starożytna Mezopotamia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znaczenie wielkich rzek 2. Sumerowie 3. Początki pisma 4. Pierwsze imperia ludzkości (Babilonia i Asyria) 	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1. wymienia najważniejsze cywilizacje starożytnego Bliskiego Wschodu (Sumerowie, Babilon, Egipt, Persja) oraz przedstawia ich wkład do kulturowego dziedzictwa ludzkości. 	1
3. Starożytny Egipt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki państwa faraonów 2. Ustrój polityczny i organizacja społeczeństwa starożytnego Egiptu 3. Wierzenia Egipcjan 4. Osiągnięcia i kultura Egiptu 5. Piramidy i architektura Egiptu 	II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Uczeń: <ol style="list-style-type: none"> 1. wymienia najważniejsze cywilizacje starożytnego Bliskiego Wschodu (Sumerowie, Babilon, Egipt, Persja) oraz przedstawia ich wkład do kulturowego dziedzictwa ludzkości. 	1

4. Izrael, Fenicja, Indie i Chiny	<ol style="list-style-type: none"> 1. Biblijne dzieje Izraela 2. Państwo Hebrajczyków 3. Powstania żydowskie i początek diaspory 4. Religia żydowska 5. Fenicja i początki alfabetu 6. Cywilizacja doliny Indusu i doliny Żółtej Rzeki 7. Powstanie religii i systemów filozoficznych Dalekiego Wschodu (hinduizmu, buddyzmu, konfucjanizmu i taoizmu) 	<p>II. Pradzieje i historia starożytnego Wschodu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. omawia najważniejsze etapy w starożytnych dziejach narodu żydowskiego 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU I			2
ROZDZIAŁ II: DZIEJE STAROŻYTNEJ GRECJI			
1. Hellada i Hellenowie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Środowisko naturalne Grecji 2. <i>Polis</i> i jej obywatele 3. Wspólnota Greków 4. Ustroje polityczne greckich <i>poleis</i> 5. Wierzenia Greków 5. Wielka kolonizacja 	<p>III. Świat starożytnych Greków. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. porównuje organizację społeczeństw: Aten i Sparty oraz formy ustrojowe greckich <i>poleis</i>; 3. rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Greków w dziedzinie filozofii, teorii społecznych, literatury i sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem ich wkładu w kulturę europejską. 	1
2. Ateńska demokracja	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pierwotny ustrój Aten 2. Początki demokracji ateńskiej 3. Instytucje demokracji ateńskiej 4. Miasta Ateny i Pireus w starożytności 	<p>III. Świat starożytnych Greków. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. porównuje organizację społeczeństw: Aten i Sparty oraz formy ustrojowe greckich <i>poleis</i>. 	1
3. Starożytna Sparta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Położenie i ustrój polityczny 2. Społeczeństwo Sparty 3. Wychowanie i styl życia Spartan 	<p>III. Świat starożytnych Greków. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. porównuje organizację społeczeństw: Aten i Sparty oraz formy ustrojowe greckich <i>poleis</i>. 	1
4. Wojny grecko-perskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Imperium perskie 2. Przyczyny wojny 3. Porównanie wojsk greckich i perskich 4. Wyprawa Dariusza i bitwa pod Maratonem 5. Wyprawa Kserksesa 6. Powstanie Związku Morskiego 	<p>III. Świat starożytnych Greków. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. charakteryzuje kulturowe i polityczne konsekwencje wojen grecko-perskich oraz podbojów Aleksandra Macedońskiego. 	1

5. Podboje Aleksandra Macedońskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna peloponeska i upadek dawnych greckich potęg 2. Początki Macedonii i opanowanie Grecji 3. Podboje Aleksandra Macedońskiego 4. Organizacja imperium Aleksandra 5. Epoka hellenistyczna 	<p>III. Świat starożytnych Greków. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. charakteryzuje kulturowe i polityczne konsekwencje wojen grecko-perskich oraz podbojów Aleksandra Macedońskiego. 	1
6. Kultura starożytnej Grecji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Narodziny filozofii 2. Literatura i teatr 3. Architektura i porządki architektoniczne 4. Igrzyska olimpijskie i sport w życiu Greków 5. Kultura hellenistyczna 	<p>III. Świat starożytnych Greków. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Greków w dziedzinie filozofii, teorii społecznych, literatury i sztuki, ze szczególnym uwzględnieniem ich wkładu w kulturę europejską. 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU II			2
ROZDZIAŁ III: DZIEJE STAROŻYTNEGO RZYMU			
1. Republika rzymska	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powstanie Rzymu 2. Zasady funkcjonowania i urzędy republiki 3. Społeczeństwo republiki i konflikty społeczne 4. Religia starożytnych Rzymian 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne (w tym problem niewolnictwa) w państwie rzymskim doby republiki oraz cesarstwa, z uwzględnieniem roli Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta; 	1
2. Podboje Rzymu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja armii rzymskiej 2. Podbój Italii i postępowanie wobec podbitych ludów 3. Wojny punickie 4. Podbój świata śródziemnomorskiego 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. omawia kierunki i charakter ekspansji rzymskiej; wyjaśnia pojęcie imperium. 	1
3. Początki cesarstwa rzymskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kryzys republiki rzymskiej 2. Rywalizacja o władzę: I i II triumwirat 3. Objęcie władzy przez Oktawiana 4. Ustrój pryncypatu 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne (w tym problem niewolnictwa) w państwie rzymskim doby republiki oraz cesarstwa, z uwzględnieniem roli Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta; 	1

		2. omawia kierunki i charakter ekspansji rzymskiej; wyjaśnia pojęcie imperium.	
4. Imperium Rzymskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Pax Romana</i> 2. Niewolnictwo w Rzymie 3. Romanizacja i urbanizacja 4. Koniec podbojów Rzymu 5. Rozwój limesu 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne (w tym problem niewolnictwa) w państwie rzymskim doby republiki oraz cesarstwa, z uwzględnieniem roli Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta. 	1
5. Osiągnięcia Rzymian	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prawo rzymskie 2. Architektura i budownictwo 3. Szlaki komunikacyjne 4. Kultura i sztuka antycznego Rzymu 5. Literatura, poezja i teatr 6. Koloseum jako przykład monumentalnej architektury rzymskiej 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. rozpoznaje osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian i ich wkład w kulturę europejską. 	1
6. Narodziny chrześcijaństwa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nauczanie Jezusa 2. Początki chrześcijaństwa 3. Prześladowania chrześcijan 4. Triumf chrześcijaństwa 5. Pierwsze rozłamy w chrześcijaństwie 6. Wpływ chrześcijaństwa na antyczną obyczajowość 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. wyjaśnia genezę chrześcijaństwa i zmiany sytuacji chrześcijan w państwie rzymskim; 4. charakteryzuje znaczenie chrześcijaństwa dla zmian w kulturze i obyczajowości Rzymian. 	1
7. Upadek cesarstwa rzymskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagrożenie zewnętrzne 2. Kryzys cesarstwa w III w. n.e. 3. Wprowadzenie tetrarchii i dominatu 4. Podział cesarstwa 5. Przyczyny i skutki wędrówki ludów 6. Ostateczny upadek cesarstwa zachodniorzymskiego 	<p>IV. Społeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku państwa rzymskiego. 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU III			2

ROZDZIAŁ IV: POCZĄTKI ŚREDNIOWIECZA			
1. Cesarstwo bizantyjskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znaczenie Bizancjum jako kontynuacji tradycji rzymskiej 2. Imperium Justyniana Wielkiego 3. Ustrój Bizancjum 4. Osiągnięcia Bizantyjczyków 5. Schyłek potęgi Bizancjum 	<p>V. Bizancjum i świat islamu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. lokalizuje w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie i charakteryzuje jego osiągnięcia w zakresie kultury. 	1
2. Narodziny i podboje islamu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mahomet i jego religia 2. Zasady islamu 3. Podboje Arabów 4. Rozpad imperium arabskiego 5. Osiągnięcia Arabów 6. Meczety i architektura arabska 	<p>V. Bizancjum i świat islamu. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. wyjaśnia genezę islamu i charakteryzuje główne zasady tej religii; 3. przedstawia charakter i główne kierunki ekspansji arabskiej; 4. opisuje charakterystyczne cechy kultury arabskiej. 	1
3. Na gruzach Imperium Rzymskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pierwsze państwa barbarzyńskie 2. Chrystianizacja barbarzyńców 3. Początki rządów Karolingów 4. Kształtowanie się nowych społeczności w Europie 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opisuje zasięg terytorialny, organizację władzy, gospodarkę i kulturę państwa Franków, ze szczególnym uwzględnieniem polityki Karola Wielkiego; 3. opisuje proces tworzenia się państw w Europie, z uwzględnieniem ich chrystianizacji.; 	1
4. Imperium Karola Wielkiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podboje Karola Wielkiego 2. Odrodzenia cesarstwa na zachodzie 3. Organizacja państwa Karola Wielkiego 4. Renesans karoliński 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zasięg terytorialny, organizację władzy, gospodarkę i kulturę państwa Franków, ze szczególnym uwzględnieniem polityki Karola Wielkiego; 2) charakteryzuje ideę odnowienia cesarstwa rzymskiego na przykładzie jej realizacji przez państwo Karolingów oraz Ottonów; 4) wyjaśnia pojęcie christianitas (ze szczególnym uwzględnieniem duchowej i kulturowej roli benedyktynów). 	1
5. Czasy Ottonów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podział imperium Karolingów 2. Panowanie Ottona I 3. Otton III i cesarstwo uniwersalne 4. Podboje Wikingów 5. Korona Rzeszy jako symbol potęgi cesarzy 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2). charakteryzuje ideę odnowienia cesarstwa rzymskiego na przykładzie jej realizacji przez państwo Karolingów oraz Ottonów. 	1

6. Feudalizm i społeczeństwo stanowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przemiany społeczne u progu średniowiecza 2. System lenny 3. Średniowieczne społeczeństwo stanowe 4. Rycerstwo jako najważniejszy stan średniowiecznej Europy 5. Kultura rycerska 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. opisuje proces tworzenia się państw w Europie, z uwzględnieniem ich chrystianizacji; 4. wyjaśnia pojęcie <i>christianitas</i> (ze szczególnym uwzględnieniem duchowej i kulturowej roli benedyktynów). <p>VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym; 	1
7. Pierwsze państwa Słowian	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki Słowian 2. Kultura Słowian 3. Państwo Samona 4. Państwo Wielkomorawskie 5. Początki państwa czeskiego 6. Ruś Kijowska 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. opisuje proces tworzenia się państw w Europie, z uwzględnieniem ich chrystianizacji. 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU IV			2
ROZDZIAŁ V: POLSKA ZA PIERWSZYCH PIASTÓW			
1. Początki państwa polskiego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ziemie polskie w czasach przedstawiańskich 2. Plemię Polan 2. Pierwsi władcy z rodu Piastów 3. Podboje Piastów 4. Chrzest Mieszka I 5. Polityka zagraniczna Mieszka I 6. Znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa 	<p>IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji, z uwzględnieniem roli Mieszka I i Bolesława Chrobrego; 2. charakteryzuje rolę współdziałania Kościoła i państwa dla utrwalenia polskiej suwerenności (św. Wojciech, arcybiskupstwo gnieźnieńskie); 3) opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII wieku; <p>XIII. Kultura średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. określa znaczenie chrześcijaństwa w obrzędku łacińskim dla rozwoju kultury polskiej. 	1

2. Panowanie Bolesława Chrobrego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Misja biskupa Wojciecha 2. Zjazd gnieźnieński 3. Wojny polsko-niemieckie 4. Wyprawa kijowska 5. Pierwsza polska koronacja 6. Monarchia patrymonialna 7. Drzwi Gnieźnieńskie i żywot św. Wojciecha 	<p>IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji, z uwzględnieniem roli Mieszka I i Bolesława Chrobrego; 2. charakteryzuje rolę współdziałania Kościoła i państwa dla utrwalenia polskiej suwerenności (św. Wojciech, arcybiskupstwo gnieźnieńskie); 3. opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII wieku; 4. zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII wieku. 	1
3. Kryzys monarchii Piastów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Panowanie Mieszka II 2. Kryzys wewnętrzny państwa Piastów 3. Powstanie ludowe i najazd Brzetysława 4. Odbudowa monarchii przez Kazimierza Odnowiciela 	<p>IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII wieku; 4. zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII wieku. 	1
4. Od Bolesława Śmiałego do Bolesława Krzywoustego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rządy, koronacja i upadek Bolesława Śmiałego 2. Panowanie Władysława Hermana 3. Konflikt Zbigniewa i Bolesława 4. Podbój Pomorza 	<p>IX. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. charakteryzuje rolę współdziałania Kościoła i państwa dla utrwalenia polskiej suwerenności (św. Wojciech, arcybiskupstwo gnieźnieńskie); 3. opisuje zmiany terytorialne państwa polskiego w X–XII wieku; 4. zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w X–XII wieku. 	1
5. Testament Bolesława Krzywoustego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Statut Bolesława Krzywoustego 2. Konflikt pomiędzy synami Krzywoustego 3. Upadek zasady senioratu 4. Pogłębianie się rozbicia dzielnicowego 	<p>X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego; 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU V			2
ROZDZIAŁ VI: PEŁNIA I SCHYŁEK ŚREDNIOWIECZA W EUROPIE			

1. Między cesarstwem a papieżem	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upadek autorytetu papieża 2. Początek reform Kościoła 3. Reforma gregoriańska 4. Szczyt potęgi papieża 5. Wielka schizma wschodnia 	<p>VII. Europa w okresie krucjat. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia duchowe i polityczne przyczyny, a także charakter rywalizacji papieża z cesarstwem o przewodnictwo w <i>christianitas</i>; 2. charakteryzuje istotę i przebieg reformy Kościoła w X i XI wieku (reformy gregoriańskie); 	1
2. Wyprawy krzyżowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początek zagrożenia tureckiego 2. Pierwsza krucjata 3. Powstanie zakonów rycerskich 4. Przebieg kolejnych krucjat 5. Skutki wypraw krzyżowych 	<p>VII. Europa w okresie krucjat. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej i rekonkwisty oraz przedstawia ich skutki. <p>VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. opisuje charakterystyczne przejawy ożywienia społeczno-gospodarczego w Europie XI–XIII wieku 	1
3. Najazdy mongolskie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pochodzenie Mongołów 2. Podboje Mongołów 3. Imperium Czyngis-chana 4. Inwazja mongolska na Europę 	<p>X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. przedstawia zagrożenia zewnętrzne (Marchia Brandenburska, Zakon Krzyżacki, Mongołowie) oraz wewnętrzne (partykularyzm interesów poszczególnych władców). 	1
4. Wieś i miasto w średniowieczu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowe rozwiązania w rolnictwie 2. Rozwój osadnictwa 3. Odrodzenie miast 4. Rozwój handlu 5. Rzemiosło w średniowieczu 6. Układ przestrzenny średniowiecznych miast i wsi 	<p>VIII. Gospodarcze i społeczne realia średniowiecznej Europy. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. opisuje charakterystyczne przejawy ożywienia społeczno-gospodarczego w Europie XI–XIII wieku 	1

5. Kościół w średniowieczu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmiany w Kościele w XI–XIII w. 2. Zakon cystersów 3. Herezje średniowieczne 4. Św. Franciszek z Asyżu i zakon franciszkanów 5. Św. Dominik Guzman oraz św. Tomasz z Akwinu i zakon dominikanów 6. Upadek znaczenia politycznego papieża 7. Schizma zachodnia 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <p>4. wyjaśnia pojęcie <i>christianitas</i> (ze szczególnym uwzględnieniem duchowej i kulturowej roli benedyktynów).</p> <p>VII. Europa w okresie krucjat. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia duchowe i polityczne przyczyny, a także charakter rywalizacji papieża z cesarstwem o przewodnictwo w <i>christianitas</i>; 2. charakteryzuje istotę i przebieg reformy Kościoła w X i XI wieku (reformy gregoriańskie); <p>XI. Europa późnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu; <p>XIII. Kultura średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia uniwersalny charakter kultury zachodniego średniowiecza, wskazując na wyjątkową rolę chrześcijaństwa jako podstawy ścisłej więzi wiary religijnej i rozumu, ze szczególnym uwzględnieniem roli św. Tomasza z Akwinu. 	1
6. Europa późnego średniowiecza	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wojna stuletnia 2. Czarna śmierć 3. Bunt chłopów w Europie Zachodniej 4. Husytyzm 5. Zagrożenie tureckie i upadek Bizancjum 	<p>XI. Europa późnego średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu; 2. opisuje zmiany na mapie politycznej Europy w XIV i XV wieku; 3. charakteryzuje następstwa upadku cesarstwa bizantyjskiego i ekspansji tureckiej dla Europy. 	1
7. Kultura średniowiecznej Europy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uniwersalny charakter kultury średniowiecznej Europy 2. Sztuka romańska 3. Sztuka gotycka 	<p>VI. Europa wczesnego średniowiecza. Uczeń:</p> <p>34. wyjaśnia pojęcie <i>christianitas</i> (ze szczególnym uwzględnieniem duchowej i kulturowej roli benedyktynów).</p>	1

	<p>4. Scholastyka i początek europejskich uniwersytetów</p> <p>5. Architektura średniowiecza</p>	<p>XIII. Kultura średniowiecza. Uczeń:</p> <p>1. wyjaśnia uniwersalny charakter kultury zachodniego średniowiecza, wskazując na wyjątkową rolę chrześcijaństwa jako podstawy ścisłej więzi wiary religijnej i rozumu, ze szczególnym uwzględnieniem roli św. Tomasza z Akwinu;</p> <p>2. rozpoznaje trzy podstawowe wyznaczniki zasięgu zachodniej <i>christianitas</i>: łacina (język liturgii i nauki), etos rycerski i sztuka gotycka;</p> <p>3. rozpoznaje dokonania okresu średniowiecza w dziedzinie kultury, z uwzględnieniem dorobku polskiego średniowiecza;</p> <p>5. charakteryzuje sztukę romańską i gotycką.</p>	
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VI			2
ROZDZIAŁ VII: POLSKA W PÓŹNYM ŚREDNIOWIECZU			
1. Polska dzielnicowa	<p>1. Koniec pryncypatu</p> <p>2. Sprowadzenie Krzyżaków</p> <p>3. Najazd Mongołów na Polskę</p> <p>4. Kres władzy patrymonialnej</p> <p>5. Lokacje wsi</p> <p>6. Początki miast na ziemiach polskich</p>	<p>X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń:</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego;</p> <p>2. przedstawia zagrożenia zewnętrzne (Marchia Brandenburska, zakon krzyżacki, Mongołowie) oraz wewnętrzne (partykularyzm interesów poszczególnych władców);</p> <p>3. opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim;</p> <p>5. zestawia najważniejsze wydarzenia z okresu rozbicia dzielnicowego i dziejów Europy w okresie od XII do XIV wieku.</p>	1

<p>2. Odbudowa Królestwa Polskiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skutki rozbicia dzielnicowego 2. Początek rywalizacji o tron krakowski 3. Koronacja Przemysła II 4. Panowanie Wacława II 5. Początki rządów Władysława Łokietka 6. Koronacja Łokietka 7. Polityka międzynarodowa Władysława Łokietka 	<p>X. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbicia dzielnicowego; 2. przedstawia zagrożenia zewnętrzne (Marchia Brandenburska, zakon krzyżacki, Mongołowie) oraz wewnętrzne (partykularyzm interesów poszczególnych władców); 4. charakteryzuje proces przewyciężenia rozbicia politycznego ziem polskich ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła (znaczenie istnienia metropolii gnieźnieńskiej); 5. zestawia najważniejsze wydarzenia z okresu rozbicia dzielnicowego i dziejów Europy w okresie od XII do XIV wieku. <p>XII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opisuje proces zjednoczeniowy i rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV i XV wieku. 	<p>1</p>
<p>3. Polska za Kazimierza Wielkiego</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Początki rządów Kazimierza – pokój z Czechami i Krzyżakami 2. Podbój Rusi 3. Rozwój gospodarczy Królestwa Polskiego 4. Reformy państwa i prawa 5. Założenie uniwersytetu krakowskiego 	<p>XII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. opisuje proces zjednoczeniowy i rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV i XV wieku; 2. charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich; 3. wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV i XV wieku; 	<p>1</p>
<p>4. Od Andegawenów do Jagiellonów</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koniec rządów Piastów 2. Panowanie Ludwika Węgierskiego 3. Panowanie Jadwigi 4. Przyczyny unii z Litwą 5. Rządy Władysława Jagiełły 	<p>XII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich; 	<p>1</p>

	6. Problemy z następstwem tronu i początek dynastii Jagiellonów	3. wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV i XV wieku; 4. wyjaśnia początek ewolucji unii polsko-litewskiej: od unii w Krewie do unii w Horodle;	
5. Wielka wojna z zakonem krzyżackim	1. Przyczyny wojny z zakonem krzyżackim 2. Bitwa pod Grunwaldem – przebieg i znaczenie 3. I pokój toruński 4. Konflikt polsko-krzyżacki na soborze w Konstancji 5. Dalsze wojny z zakonem	XII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń: 4. wyjaśnia początek ewolucji unii polsko-litewskiej: od unii w Krewie do unii w Horodle; 5. charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej; wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność Polski dla mieszkańców państwa Zakonu Krzyżackiego;	1
6. Kazimierz Jagiellończyk i wojna trzynastoletnia	1. Panowanie Władysława Warneńczyka i klęska pod Warną 2. Kryzys państwa krzyżackiego 3. Wojna trzynastoletnia 4. II pokój toruński 5. Polityka dynastyczna Kazimierza Jagiellończyka	XII. Polska w XIV i XV wieku. Uczeń: 1. opisuje proces zjednoczeniowy i rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV i XV wieku; 2. charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich; 3. wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV i XV wieku; 5. charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej; wymienia czynniki wpływające na atrakcyjność Polski dla mieszkańców państwa zakonu krzyżackiego; 6. zestawia najważniejsze wydarzenia z dziejów Polski i Europy w XIV i XV wieku.	1

7. Kultura Polski średniowiecznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sztuka romańska w Polsce 2. Sztuka gotycka na ziemiach polskich 3. Początki polskiego dziejopisarstwa 4. Szkolnictwo i Akademia Krakowska 	<p>XIII. Kultura średniowiecza. Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. rozpoznaje dokonania okresu średniowiecza w dziedzinie kultury, z uwzględnieniem dorobku polskiego średniowiecza; 4. określa znaczenie chrześcijaństwa w obrzędku łacińskim dla rozwoju kultury polskiej; 5. charakteryzuje sztukę romańską i gotycką. 	1
POWTÓRZENIE WIADOMOŚCI I SPRAWDZIAN Z ROZDZIAŁU VII			2